

Betalen of ontvangen: verdeling van collectieve middelen

Centrum voor Beleidsstatistiek 05002

Robert Selten en Jacqueline van den Hof

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
15–24	= 15 tot en met 24

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenkomen met de som der opgetelde getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Prepress en druk

Centraal Bureau voor de Statistiek
Facilitair bedrijf

Omslagontwerp

WAT ontwerpers, Utrecht

Inlichtingen

Tel.: 0900 0227 (€ 0,50 per minuut)
Fax: (045) 570 62 68
E-mail: infoservice@cbs.nl

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Voorburg/Heerlen, 2005.
Bronvermelding is verplicht.
Verveelvoudiging voor eigen gebruik of
intern gebruik is toegestaan.

Kengetal: X-13
ISSN: 1572-3267
Productnummer: 6008505002

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

1. Inleiding	5
2. Resultaten inkomenspositie	7
2.1 Leeftijdsklasse	7
2.2 Huishoudenstype	8
3. Resultaten vermogenspositie	11
3.1 Leeftijdsklasse	11
3.2 Huishoudenstype	12
4. Inkomenspanelonderzoek	13
4.1 Steekproef en populatie	13
4.2 Ophoging	13
4.3 Nauwkeurigheid	13
4.4 Achtergrondkenmerken	13
5. Toelichting inkomenscomponenten	15
6. Toelichting vermogenscomponenten	17
7. Verschillen met de Nationale rekeningen	19
Bijlage 1: Inkomens- en vermogenscomponenten	21
Bijlage 2: Samenstelling inkomenscomponenten	23
Tabellenset	25

1. Inleiding

Veel overheidsbeleid beïnvloedt de welvaartsverdeling binnen generaties, maar ook tussen generaties. De intergenerationele herverdeling van inkomens en vermogens staat volop in de aandacht. De discussies over maatregelen in de VUT en het prepensioen, het pensioenstelsel en de hypotheekrenteaftrek gaan vaak over de rechtvaardigheid van deze verdeling.

Op dit moment is nog grotendeels onbekend hoe groot de inter- en intragenerationele herverdeling werkelijk is. Het is onduidelijk in welke mate bepaalde groepen in de samenleving betalen aan en ontvangen uit de collectieve middelen. Daarom is meer inzicht nodig in de aard en omvang van de inter- en intragenerationele verdeling van inkomens en vermogens.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek geeft in dit rapport een beschrijving van de inkomens- en vermogenspositie van huishoudens in 2003 met een detaillering naar leeftijd en andere achtergrondkenmerken. Centraal staat de vraag in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen bij de huidige wetgeving netto betalende of ontvangende van de collec-

tieve middelen zijn. Hiervoor wordt gekeken naar hun bijdrage aan de collectieve middelen enerzijds en naar hun ontvangsten van overdrachtsinkomen van de overheid anderzijds. Het onderzoek is uitgevoerd door het Centrum voor Beleidsstatistiek van het CBS in opdracht van de ministeries van Economische Zaken, Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

In de hoofdstukken 2 en 3 worden de resultaten over de inkomens- en vermogenspositie beschreven. Daarna volgt in hoofdstuk 4 een technische toelichting bij het Inkomenspanelonderzoek, dat als gegevensbron is gebruikt. De hoofdstukken 5 en 6 geven een inhoudelijke beschrijving van alle componenten waarmee de inkomens- en vermogenspositie van huishoudens in kaart is gebracht. Verder wordt in hoofdstuk 7 ingegaan op de verschillen tussen de berekende macrocijfers in dit onderzoek en die in de Nationale rekeningen van het CBS. Het rapport wordt afgesloten met een uitgebreide tabellenset waarin de inkomens- en vermogenscomponenten zijn uitgesplitst naar verschillende achtergrondkenmerken.

2. Resultaten inkomenspositie

In dit hoofdstuk worden uitkomsten over de verdeling van inkomens gegeven. De uitkomsten hebben betrekking op alle huishoudens in Nederland. Deze populatieafbakening is conform de Nationale rekeningen. De Nederlandse bevolking bestond op 31 december 2003 uit 7,3 miljoen huishoudens. Dit aantal is opgebouwd uit 7,1 miljoen particuliere huishoudens en circa 200 duizend huishoudens die tot de institutionele bevolking worden gerekend. Deze laatste groep wordt gevormd door personen die in tehuizen of inrichtingen verblijven.

De resultaten worden gepresenteerd op huishoudensniveau. Het inkomen van een huishouden bestaat uit het gezamenlijke inkomen van alle leden van het huishouden over het jaar 2003. In dit onderzoek is niet bekeken in welke mate de verschillende leden profiteren van dat gezamenlijke inkomen. Ook inkomensonderdelen als studiefinanciering en

pensioen worden aan het gehele huishouden toegekend. De intergenerationele verdeling binnen huishoudens blijft daarmee buiten beschouwing.

De inkomenspositie van huishoudens is beschreven aan de hand van verschillende inkomenscomponenten. In hoofdstuk 5 en de bijlagen is uitgebreid uiteengezet wat onder deze componenten wordt verstaan. In nevenstaand kader worden de twee centrale begrippen betrekking hebbend op de collectieve middelen reeds uitgelicht.

Inkomen uit de collectieve middelen

- uitkering inkomensverzekeringen;
- uitkering sociale voorzieningen;
- overdrachten als huursubsidie, studiefinanciering en rijksbijdrage eigen woning;
- inclusief uitkering volksverzekering AOW en ANW;
- exclusief overige pensioenuitkering;
- exclusief uitkering particuliere inkomensverzekeringen;
- exclusief uitkering ziektekostenverzekering.

Bijdrage aan de collectieve middelen

- belasting op inkomen;
- premie inkomensverzekeringen;
- premie ziektekostenverzekering;
- inclusief premie volksverzekering AOW en ANW;
- exclusief overige pensioenpremie;
- exclusief premie particuliere inkomensverzekeringen.

2.1 Leeftijdsklasse

Door de inkomenscomponenten per leeftijdsklasse te berekenen kan worden afgeleid hoeveel een huishouden in een bepaalde leeftijdsklasse ontvangt aan inkomen, hoeveel het afdraagt aan de collectieve middelen, maar ook in hoeverre het afhankelijk is van de collectieve middelen. In de staten 1 en 2 is de verdeling van de inkomens naar leeftijdsklasse gegeven. Voor de indeling van een huishouden naar leeftijd is de leeftijd van de hoofdkostwinner genomen. Zo kan een ouder die inwoont bij een van de kinderen, ervoor zorgen dat een jonger gezin toch inkomen uit pensioen heeft.

Staat 1 geeft de verdeling van de gesommeerde bedragen van de inkomens naar leeftijdsklasse van de hoofdkostwinner. De huishoudens met een hoofdkostwinner van 60 jaar of ouder hebben beduidend minder inkomsten uit arbeid, maar daartegenover meer inkomsten uit vermogen, uit pensioen en uit overdrachtsinkomen. Dat laatste is uiteraard het effect van de AOW. Onderaan staat 1 is apart gegeven het saldo van de bijdragen aan de collectieve middelen en de ontvangen overdrachtsinkomens. Alle leeftijdsklassen dragen per saldo bij aan de collectieve midde-

Staat 1
Som van inkomens van huishoudens naar leeftijd hoofdkostwinner, 2003

	Totaal	Leeftijd							
		24 jaar of jonger	25–34 jaar	35–44 jaar	45–54 jaar	55–59 jaar	60–64 jaar	65–74 jaar	75 jaar of ouder
	<i>x 1 000</i>								
Aantal huishoudens	7 252	380	1 242	1 522	1 363	647	484	801	814
	<i>mln euro</i>								
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	259 583	4 924	53 289	77 322	78 223	31 328	10 083	3 217	1 198
Inkomen uit vermogen (2)	–6 631	–192	–3 890	–4 889	–2 395	210	657	1 676	2 192
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	26 494	37	163	546	1 449	2 326	6 739	8 919	6 315
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	279 447	4 769	49 562	72 979	77 276	33 864	17 479	13 812	9 706
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	49 736	1 119	3 725	6 702	7 315	4 296	4 543	11 081	10 956
Totaal inkomen (1+2+3+4)	329 183	5 887	53 287	79 680	84 591	38 160	22 022	24 893	20 662
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	103 111	1 614	17 331	26 108	28 356	12 957	7 259	5 428	4 059
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–53 375	–495	–13 606	–19 406	–21 042	–8 661	–2 716	5 654	6 897

¹⁾ Inclusief premie ziektekostenverzekering.

len, behalve de groepen boven de 65 jaar. Daarin is het effect zichtbaar van het feit dat deze groep AOW ontvangt en een lagere afdracht heeft door de vrijstelling van de AOW-premie.

Niet de gehele bijdrage aan de collectieve middelen, zoals hier gedefinieerd, wordt weer aan huishoudens uitgekeerd als overdrachtsinkomen. De belasting op inkomen is mede bedoeld als financiering van de algemene overheidstaken. Bovendien zijn de uitgaven aan premie ziektekostenverzekering wel opgenomen als bijdrage aan de collectieve middelen, maar zijn de ontvangen uitkeringen vanuit de ziektekostenverzekering buiten beschouwing gebleven. De herverdelingseffecten die voortkomen uit het profijt dat huishoudens hebben van de algemene overheidsuitgaven, zijn in deze studie niet onderzocht.

De hoogte van de bedragen in staat 1 is mede afhankelijk van het aantal huishoudens in elke klasse. Daarom is in staat 2 het gemiddelde inkomen per huishouden berekend. In de staat is ook de bijdrage aan de collectieve middelen uitgedrukt als percentage van het totale inkomen uit eigen activiteit en middelen (som van inkomen uit arbeid, vermogen, pensioen en particuliere inkomensverzekeringen). Hier is te zien dat elke leeftijdsgroep een flink percentage bijdraagt. Dit geldt ook voor de 65-plussers, ondanks hun vrijstelling van AOW-premie. In staat 2 is tevens te zien in welke mate de leeftijdsgroepen voor hun inkomen afhankelijk zijn van de collectieve middelen. De afhankelijkheid van de collectieve middelen voor de groep van 65-plussers is evident. De groep 65–74 jaar ontvangt ruim 44% van hun inkomen uit de collectieve middelen, voor de groep van 75 jaar en ouder is dit zelfs 53%.

Verder is in staat 2 te zien dat het gemiddelde inkomen uit arbeid en eigen onderneming voor de groep 60–64 jaar reeds beduidend lager is dan voor de naastjongere groep,

en vanaf 65 jaar bijna geheel is weggefallen. De gemiddelde inkomsten uit vermogen stijgen vanaf 35 jaar voor elke daaropvolgende leeftijdsgroep. Voor het inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering geldt dat de gemiddelde inkomsten stijgen tot de 65 jaar, maar daarna een daling te zien geven.

2.2 Huishoudenstype

In de staten 3 en 4 is de verdeling van de inkomens naar huishoudenstype gegeven. Voor de indeling naar type huishouden zijn vier zuivere categorieën genomen: alleenstaande, eenoudergezin, paar zonder kinderen en paar met kinderen. Huishoudens waarbij nog een andere persoon inwoont, zoals een opa of een broer, zijn ingedeeld in de restcategorie 'overig'. Deze categorie bevat ook de huishoudens in tehuizen en inrichtingen. Bij de indeling naar huishoudenstype is geen rekening gehouden met leeftijd: de leeftijd van de hoofdkostwinner kan sterk variëren binnen elk huishoudenstype.

Staat 3 geeft de verdeling van de gesommeerde bedragen van de inkomens naar huishoudenstype. In staat 4 is het gemiddelde inkomen per huishouden berekend. Paren met kinderen betalen netto het meest aan de collectieve middelen. Hun bijdrage aan de collectieve middelen is het grootst, terwijl zij er gemiddeld het minst uit ontvangen. Alleenstaanden dragen per saldo ook bij aan de collectieve middelen, maar aanzienlijk minder dan paren zonder kinderen. Dit verschil blijft overeind als in ogenschouw wordt genomen dat een paar uit twee volwassenen bestaat. Het enige type huishouden dat per saldo ontvangt uit de collectieve middelen, zijn de eenoudergezinnen. De inwonende kinderen van deze alleenstaande ouders kunnen overigens zowel minderjarig als meerderjarig zijn.

Staat 2
Gemiddeld inkomen van huishoudens naar leeftijd hoofdkostwinner, 2003

	Totaal	Leeftijd							
		24 jaar of jonger	25–34 jaar	35–44 jaar	45–54 jaar	55–59 jaar	60–64 jaar	65–74 jaar	75 jaar of ouder
<i>x 1 000</i>									
Aantal huishoudens	7 252	380	1 242	1 522	1 363	647	484	801	814
<i>x 1 000 euro</i>									
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	35,8	13,0	42,9	50,8	57,4	48,5	20,8	4,0	1,5
Inkomen uit vermogen (2)	–0,9	–0,5	–3,1	–3,2	–1,8	0,3	1,4	2,1	2,7
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	3,7	0,1	0,1	0,4	1,1	3,6	13,9	11,1	7,8
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	38,5	12,6	39,9	48,0	56,7	52,4	36,1	17,2	11,9
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	6,9	2,9	3,0	4,4	5,4	6,6	9,4	13,8	13,5
Totaal inkomen (1+2+3+4)	45,4	15,5	42,9	52,4	62,1	59,0	45,5	31,1	25,4
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	14,2	4,3	14,0	17,2	20,8	20,0	15,0	6,8	5,0
<i>%</i>									
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5) in % van totale inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	36,9	33,8	35,0	35,8	36,7	38,3	41,5	39,3	41,8
Inkomen uit de collectieve middelen (4) in % van totale inkomen (1+2+3+4)	15,1	19,0	7,0	8,4	8,6	11,3	20,6	44,5	53,0

¹⁾ Inclusief premie ziektekostenverzekering.

In staat 4 is te zien dat elk type huishouden een flink percentage van zijn totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen bijdraagt aan de collectieve middelen. Alleenstaanden en eenoudergezinnen dragen in dit opzicht zelfs meer bij dan paren, maar de verschillen zijn gering. De verschillende huishoudentypen dragen blijkbaar redelijk naar rato van hun inkomen uit eigen activiteit en middelen bij aan de collectieve middelen. De huishoudentypen verschillen wel in de mate waarin zijn voor hun totale inkomen afhankelijk

zijn van de collectieve middelen. Alleenstaanden ontvangen gemiddeld een kwart van hun inkomen uit de collectieve middelen, terwijl dit voor paren zonder kinderen op 15% ligt. Voor paren met kinderen is slechts 7% van het totale inkomen afkomstig uit de collectieve middelen.

In de tabellenet aan het einde van het rapport zijn de resultaten in dit hoofdstuk voor elke 20%-groep van het totaal inkomen gegeven.

Staat 3
Som van inkomens van huishoudens naar huishoudentype, 2003

	Totaal	Huishoudenstype				
		alleenstaande	eenoudergezin	paar zonder kinderen	paar met kinderen	overig
<i>x 1 000</i>						
Aantal huishoudens	7 252	2 424	444	1 997	1 976	411
<i>mln euro</i>						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	259 583	37 728	10 250	73 187	128 187	10 231
Inkomen uit vermogen (2)	-6 631	382	-124	-522	-6 275	-91
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	26 494	7 093	772	15 157	2 210	1 262
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	279 447	45 202	10 898	87 821	124 122	11 403
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	49 736	15 494	4 392	16 162	9 389	4 299
Totaal inkomen (1+2+3+4)	329 183	60 697	15 290	103 984	133 511	15 701
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	103 111	18 131	4 196	32 261	44 038	4 486
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	-53 375	-2 636	196	-16 099	-34 649	-187

¹⁾ Inclusief premie ziektekostenverzekering.

Staat 4
Gemiddeld inkomen van huishoudens naar huishoudentype, 2003

	Totaal	Huishoudenstype				
		alleenstaande	eenoudergezin	paar zonder kinderen	paar met kinderen	overig
x 1 000						
Aantal huishoudens	7 252	2 424	444	1 997	1 976	411
x 1 000 euro						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	35,8	15,6	23,1	36,7	64,9	24,9
Inkomen uit vermogen (2)	-0,9	0,2	-0,3	-0,3	-3,2	-0,2
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	3,7	2,9	1,7	7,6	1,1	3,1
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	38,5	18,6	24,5	44,0	62,8	27,7
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	6,9	6,4	9,9	8,1	4,8	10,5
Totaal inkomen (1+2+3+4)	45,4	25,0	34,4	52,1	67,6	38,2
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	14,2	7,5	9,4	16,2	22,3	10,9
%						
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5) in % van totale inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	36,9	40,1	38,5	36,7	35,5	39,3
Inkomen uit de collectieve middelen (4) in % van totale inkomen (1+2+3+4)	15,1	25,5	28,7	15,5	7,0	27,4

¹⁾ Inclusief premie ziektekostenverzekering.

3. Resultaten vermogenspositie

De vermogenspositie van huishoudens wordt zowel door bezittingen als schulden bepaald. In dit hoofdstuk worden berekeningen over deze vermogenscomponenten gegeven. In tegenstelling tot de inkomensgegevens hebben de vermogensgegevens niet betrekking op een vaste populatie. In het vorige hoofdstuk is voor elke component het inkomen over alle huishoudens in Nederland berekend. De uitkomsten in dit hoofdstuk hebben echter steeds betrekking op de populatie van huishoudens waarvan een of meer personen het desbetreffende vermogensbestanddeel op de aangifte hebben ingevuld.

Daarnaast zijn er minder vermogensbestanddelen dan inkomensbestanddelen beschikbaar in de gegevensbron over 2003 die voor dit onderzoek is gebruikt. De vermogenscomponenten die in de staten en tabellen worden gepresenteerd, zijn zonder bewerking overgenomen uit de gegevensbron. Vanwege bovenstaande beperkingen zijn de verschillende vermogenscomponenten onderling niet altijd even goed vergelijkbaar. Voor elke vermogenscomponent afzonderlijk kan wel de verdeling over leeftijdsgroepen en huishoudenstypen worden bekeken.

3.1 Leeftijdsklasse

De staten 5 en 6 hebben betrekking op de verdeling van de vermogens naar leeftijdsklasse van de hoofdkostwinner. In staat 5 is het aantal huishoudens opgenomen dat het desbetreffende vermogensonderdeel op de aangifte heeft ingevuld. De waarde van de eigen woning en de hypotheekschuld zijn voor meer huishoudens bekend dan de overige vermogenscomponenten. De overige componenten worden in het algemeen alleen ingevuld op de aangifte door personen die met hun vermogen boven de belastingvrije voet uitkomen.

Staat 6 geeft de verdeling van de gesommeerde bedragen van de vermogens naar leeftijdsklasse van de hoofdkostwinner. De bedragen zijn dus alleen gesommeerd over de huishoudens die het desbetreffende vermogensonderdeel op de aangifte hebben ingevuld. In staat 6 vallen de grote bedragen op die gemoeid zijn met de hypotheekschuld. Zoals te verwachten zit het grootste deel van de hypotheekschuld in de leeftijdsgroepen tussen 25 en 54 jaar. Vanwege de beperking van het aantal huishoudens waar-

Staat 5
Aantal huishoudens met vermogen¹⁾ naar leeftijd hoofdkostwinner, 2003

	Totaal	Leeftijd							
		24 jaar of jonger	25-34 jaar	35-44 jaar	45-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	65-74 jaar	75 jaar of ouder
<i>x 1 000</i>									
Waarde eigen woning	3 603	37	589	918	845	392	267	347	209
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	1 753	8	130	300	353	216	170	280	295
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	1 708	8	125	289	341	210	166	276	293
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	945	3	65	181	208	123	100	141	125
Hypotheekschuld op 31-12-2003	3 134	36	577	884	785	349	216	213	74
Overige schulden op 31-12-2003	449	2	40	91	119	74	43	50	30

¹⁾ Uitsluitend huishoudens die het vermogensbestanddeel op de aangifte hebben ingevuld.

Staat 6
Som van vermogens van huishoudens¹⁾ naar leeftijd hoofdkostwinner, 2003

	Totaal	Leeftijd							
		24 jaar of jonger	25–34 jaar	35–44 jaar	45–54 jaar	55–59 jaar	60–64 jaar	65–74 jaar	75 jaar of ouder
mln euro									
Waarde eigen woning	623 953	3 652	80 265	154 335	155 800	73 110	50 690	66 388	39 714
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	287 559	.	9 615	37 378	57 551	39 074	29 684	53 693	60 102
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	129 303	.	5 302	17 584	23 805	17 094	12 492	24 413	28 400
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	89 283	.	1 983	11 037	16 335	10 751	8 949	17 115	23 014
Hypotheekschuld op 31-12-2003	649 271	7 956	155 474	219 012	158 068	55 627	26 897	20 561	5 677
Overige schulden op 31-12-2003	42 935	.	2 309	7 801	13 824	7 071	4 291	4 798	2 623

¹⁾ Uitsluitend huishoudens die het vermogensbestanddeel op de aangifte hebben ingevuld.

van het vermogen in 2003 bekend is, is er geen gemiddeld vermogen van het huishouden berekend. Zoals gezegd verschilt dit aantal sterk per vermogenscomponent, waardoor dergelijke gemiddelden onderling slecht vergelijkbaar zijn.

3.2 Huishoudenstype

De staten 7 en 8 hebben betrekking op de verdeling van de vermogens naar huishoudenstype. Staat 7 geeft het aantal huishoudens dat het desbetreffende vermogens-

onderdeel op de aangifte heeft ingevuld. In staat 8 zijn de bedragen van de vermogensonderdelen gesommeerd over deze huishoudens. Daar is te zien dat vanuit het grootste deel van de waarde eigen woning en van de hypotheekschuld bij de paren zit. De groep paren met kinderen bezit meer waarde vanuit eigen woning dan de groep paren zonder kinderen. Deze groep heeft echter meer overige bezittingen, waaronder banktegoeden en obligaties en aandelen.

In de tabellenset aan het einde van het rapport zijn de resultaten in dit hoofdstuk voor elke 20%-groep van het totaal inkomen gegeven.

Staat 7
Aantal huishoudens met vermogen¹⁾ naar huishoudenstype, 2003

	Totaal	Huishoudenstype				
		alleenstaande	eenoudergezin	paar zonder kinderen	paar met kinderen	overig
x 1 000						
Waarde eigen woning	3 603	671	132	1 212	1 481	108
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	1 753	511	74	618	464	87
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	1 708	500	71	604	448	85
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	945	238	36	347	286	38
Hypotheekschuld op 31-12-2003	3 134	507	110	1 018	1 409	92
Overige schulden op 31-12-2003	449	90	17	160	163	19

¹⁾ Uitsluitend huishoudens die het vermogensbestanddeel op de aangifte hebben ingevuld.

Staat 8
Som van vermogens van huishoudens¹⁾ naar huishoudenstype, 2003

	Totaal	Huishoudenstype				
		alleenstaande	eenoudergezin	paar zonder kinderen	paar met kinderen	overig
mln euro						
Waarde eigen woning	623 953	98 292	21 730	213 392	269 161	21 377
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	287 559	73 567	10 925	113 600	74 741	14 726
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	129 303	34 751	5 077	49 368	32 145	7 962
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	89 283	26 023	3 203	35 628	20 836	3 594
Hypotheekschuld op 31-12-2003	649 271	56 199	12 814	209 995	350 408	19 857
Overige schulden op 31-12-2003	42 935	6 202	.	16 087	15 691	.

¹⁾ Uitsluitend huishoudens die het vermogensbestanddeel op de aangifte hebben ingevuld.

4. Inkomenspanelonderzoek

4.1 Steekproef en populatie

De berekeningen in dit onderzoek zijn gemaakt op basis van het Inkomenspanelonderzoek (IPO). Het IPO is gebaseerd op een aselechte steekproef van personen. Het betreft een administratieve steekproef zonder non-respons. Van de steekproefpersonen worden elk jaar inkomensgegevens verzameld. Overleden en geëmigreerde steekproefpersonen verdwijnen uit het steekproefbestand. Elk jaar worden nieuwe steekproefpersonen bijgetrokken uit de instroom in de bevolking van nieuwgeborenen en immigranten.

De inkomensgegevens worden niet alleen verzameld voor de steekproefpersonen maar ook voor de personen die in dat jaar tot hetzelfde huishouden behoren. Op deze wijze kunnen inkomens van huishoudens worden afgeleid. De totale steekproef van 2003 omvat rond 246 duizend personen in circa 87 duizend huishoudens.

De verzamelde gegevens zijn afkomstig uit de administraties van de belastingdienst, de huursubsidie en de studiefinanciering. De inkomensgegevens in het IPO zijn door het CBS afgeleid en gecorrigeerd vanuit de bronbestanden. Verder zijn voor een aantal inkomensbestanddelen, zoals kinderbijslag, aanvullende berekeningen gemaakt.

De gegevens van de steekproef zijn opgehoogd naar de doelpopulatie van het IPO: de bevolking in Nederland op 31 december 2003. Deze bevolking bevat 16,3 miljoen personen en 7,3 miljoen huishoudens. Deze populatie is gebruikt in dit onderzoek. Ook personen die in instellingen, inrichtingen en tehuizen verblijven zijn meegenomen. Het gaat hierbij om circa 209 duizend personen in 200 duizend huishoudens. Eveneens zijn particuliere huishoudens waarvan geen inkomensgegevens vastgesteld konden worden, in de cijfers opgenomen. Deze groep wordt in de Inkomensstatistiek van het CBS buiten beschouwing gelaten. Het betreft circa 87 duizend huishoudens met in totaal 113 duizend personen.

4.2 Ophoging

Bij de ophoging van de steekproef naar de bevolking wordt gecorrigeerd voor het verschil in trekkingskans. De kans dat een persoon wordt opgenomen in de steekproef is evenredig met het aantal personen in het huishouden. Verder is de verdeling van personen naar leeftijd, geslacht, burgerlijke staat en provincie aangepast aan de uitkomsten van de Bevolkingsstatistiek. Evenzo is de verdeling van particuliere huishoudens naar omvang, leeftijd hoofd van het huishouden en provincie in overeenstemming gebracht met de resultaten van de Huishoudensstatistiek van het CBS.

4.3 Nauwkeurigheid

Het Inkomenspanelonderzoek is een steekproefonderzoek. Zoals bij alle steekproefonderzoeken zijn de uitkomsten een schatting van de werkelijke, maar onbekende waarden. Bij de interpretatie van de gegevens uit dit onderzoek dient hiermee rekening gehouden te worden. De afwijkingen worden voor een deel veroorzaakt, doordat informatie over enkele bestanddelen van het inkomen of het vermogen ontbreekt. Het inkomen van een bepaalde groep huishoudens kan daardoor worden onder- of overschat. Afwijkingen ten opzichte van de werkelijke waarde zijn ook het gevolg van steekproeffouten. Deze ontstaan doordat de steekproef door toevallige fluctuaties niet geheel representatief is voor de populatie. De mogelijke afwijking van de waargenomen inkomens- of vermogenscomponent ten opzichte van de werkelijke waarde is groter naarmate de spreiding in de component groter is en het aantal waarnemingen kleiner is.

Het CBS hanteert als vuistregel dat inkomens- en vermogensgegevens die betrekking hebben op minder dan 20 000 huishoudens, niet worden gepubliceerd. Daarvoor zijn deze gegevens te weinig nauwkeurig. In de staten en tabellen van dit rapport zijn de bedragen over groepen die uit minder dan 20 000 huishoudens bestaan, vervangen door een punt. De grootte van de groep is wel gegeven.

4.4 Achtergrondkenmerken

In het volgende hoofdstuk is beschreven hoe de onderscheiden inkomenscomponenten zijn opgebouwd vanuit het IPO. De achtergrondkenmerken die in dit onderzoek zijn gebruikt, zijn ook afkomstig uit het IPO. In deze paragraaf wordt een korte toelichting bij deze kenmerken gegeven.

Leeftijd

Huishoudens zijn ingedeeld op basis van de leeftijd van de hoofdkostwinner op 31 december 2003. De hoofdkostwinner is de persoon in het huishouden met de belangrijkste sociaal-economische positie. De indeling naar leeftijd volgt in beginsel tienjaarsklassen. De huishoudens met een hoofdkostwinner tussen 55 en 64 jaar zijn opgesplitst in twee vijfjaarsklassen.

Huishoudentype

Huishoudens zijn ingedeeld als alleenstaande, eenoudergezin, paar zonder kinderen, paar met kinderen of overig. Bepalend voor de indeling is de situatie op 31 december 2003. Eenoudergezinnen en paren met kinderen zijn huishoudens met minderjarige en/of meerderjarige kinderen. Huishoudens waarbij er naast de hoofdkostwinner, zijn/haar partner en kinderen nog andere personen deel uitmaken van het huishouden, zijn ingedeeld in de categorie

'overig'. Deze categorie bevat ook huishoudens in tehuizen en inrichtingen.

Voornaamste inkomensbron

Huishoudens zijn ingedeeld als werkend, pensioen of overig op basis van de bron waaruit een huishouden in 2003 het meeste inkomen heeft ontvangen. Voor deze indeling zijn de inkomensbestanddelen van alle leden van

het huishouden samengeteld. Bij 'werkend' bestaat het huishoudensinkomen voornamelijk uit inkomen uit arbeid en eigen onderneming. Bij 'pensioen' bestaat het voornamelijk uit uitkeringen AOW, ANW, pensioen en lijfrente. Alle overige huishoudens vallen onder de categorie 'overig'; het huishoudensinkomen kan dan bestaan uit inkomen uit vermogen of uitkeringen, maar het betreft ook huishoudens zonder inkomen.

5. Toelichting inkomenscomponenten

Het onderzoek is gericht op het in kaart brengen van de inkomens en vermogens van huishoudens. Voor de inkomenspositie zijn de volgende inkomenscomponenten onderscheiden:

- inkomen uit arbeid en eigen onderneming;
- inkomen uit vermogen;
- inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekeringen;
- inkomen uit de collectieve middelen;
- bijdrage aan de collectieve middelen.

In de eerste plaats is gekeken naar de inkomens uit arbeid, vermogen en pensioen en particuliere inkomensverzekeringen. Deze drie componenten vormen samen het *totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen*. Uitkeringen uit inkomensverzekeringen en sociale voorzieningen maken eveneens onderdeel uit van het inkomen van een huishouden. Deze uitkeringen vormen samen met overdrachten als huursubsidie en studiefinanciering het inkomen uit de collectieve middelen. Opgeteld bij het totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen geeft dit het *totaal inkomen*.

In de tabellenset is op basis van dit totaal inkomen een verdeling van huishoudens gemaakt in inkomenskwintielen. Deze vijf inkomensgroepen bevatten elk 20% van de huishoudens. De eerste 20%-inkomensgroep bevat de huishoudens met de laagste inkomens en de vijfde groep de huishoudens met de hoogste inkomens. In staat 9 zijn de inkomensgrenzen van elke 20%-groep gegeven. Dezelfde verdeling van huishoudens in 20%-groepen op basis van het totaal inkomen is toegepast in de tabellen over vermogens.

Staat 9
Inkomensgrenzen van de 20%-groepen van het totaal inkomen

20%-inkomensgroep	Klassegrenzen in euro
1e 20%-inkomensgroep (laagste)	laagste waarde–17 609
2e 20%-inkomensgroep	17 610–29 680
3e 20%-inkomensgroep	29 681–45 640
4e 20%-inkomensgroep	45 641–67 187
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)	67 188–hoogste waarde

Het totaal inkomen, zoals in deze studie bedoeld, is dus de totale som van inkomen uit arbeid en eigen onderneming, inkomen uit vermogen, inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekeringen en inkomen uit de collectieve middelen. De inkomensonderdelen betreffen bruto-bedragen. Dat betekent dat belasting en premies (zowel ten laste van werknemers en uitkeringsontvangers als van werkgevers en uitkeringsinstanties) niet in mindering zijn gebracht. Het begrip totaal inkomen benadert daarmee het inkomensbegrip bruto-inkomen dat wordt gehanteerd in de Inkomensstatistiek van het CBS. De enige onderdelen van het bruto-inkomen die in deze studie niet zijn meegenomen, zijn de ontvangen inkomensoverdrachten van andere huishoudens (met name alimentatie van ex-echtgenoot) en de post 'inkomen onbekend'. Herverdelende effecten van inkomens- en vermogensoverdrachten tussen huishoudens, zoals alimentatie, erfenissen en giften, vallen buiten de onderzoeksvraag van deze studie.

De inkomenspositie van huishoudens wordt ten slotte ook bepaald door de bijdrage aan de collectieve middelen. Hieronder vallen de inkomensbelasting en de premies voor inkomensverzekeringen en ziektekostenverzekering. De premies die huishoudens betalen aan pensioen en particuliere inkomensverzekering worden niet gezien als bijdrage aan de collectieve middelen. De belasting op inkomen is bepaald na verrekening van aftrekposten, belastingvrije voeten en heffingskortingen.

De premies voor ziektekosten zijn meegenomen, omdat de problematiek van ziektekosten en de verzekering daarvan een van de belangrijkste uitwerkingen van maatschappelijke solidariteit vormt. Er is geen informatie beschikbaar over ziektekosten betaald aan zorgverleners en over ontvangsten van ziektekosten in de vorm van uitkering door zorgverzekeraars. Deze uitgaven en inkomsten zijn buiten beschouwing gebleven.

De bovenstaande inkomenscomponenten zijn samengesteld vanuit de gedetailleerde gegevens in het IPO. In bijlage 1 is voor elke component afzonderlijk een uitgebreide toelichting van de samenstelling gegeven.

6. Toelichting vermogenscomponenten

Naast de inkomenspositie is ook de vermogenspositie van huishoudens beschreven. Voor dit onderzoek is het vermogen van huishoudens onderverdeeld naar de volgende componenten van bezittingen en schulden:

- waarde eigen woning;
- banktegoeden;
- obligaties en aandelen;
- overige bezittingen;
- hypotheekschuld;
- overige schulden.

De berekeningen in dit onderzoek zijn gemaakt op basis van de beschikbare bestanddelen in het IPO. Het IPO bevat slechts een beperkte detaillering van vermogensbestanddelen. In de staten en tabellen zijn de beschikbare vermogensbestanddelen uit het IPO gepresenteerd. Deze sluiten in grote lijnen aan bij de bovengenoemde indeling. Het betreft een aantal fiscale variabelen die zonder correc-

tie zijn overgenomen uit de aangifte. Alleen voor de berekening van de waarde eigen woning zijn correcties uitgevoerd. De vermogensbestanddelen in het IPO zijn alleen gevuld voor de personen die het onderdeel hebben ingevuld op het aangiftebiljet. In het algemeen zijn dit personen die met hun vermogen boven de belastingvrije voet van box 3 uitkomen. Van de overige personen zijn geen vermogensgegevens beschikbaar in het IPO.

Vanuit economisch gezichtspunt zou ook de contante waarde van de opgebouwde pensioenrechten als onderdeel van het vermogen moeten worden meegenomen. Het CBS heeft op dit moment echter onvoldoende gegevens over de opgebouwde pensioenrechten om hierover uitspraken te kunnen doen.

In bijlage 1 zijn de bovenstaande vermogenscomponenten in het kort beschreven. Daarbij wordt aangegeven in hoeverre deze componenten zich verhouden tot het IPO.

7. Verschillen met de Nationale rekeningen

De uitkomsten in dit rapport zijn gebaseerd op het Inkomenspanelonderzoek, waarbij de inkomensgegevens van personen ontleend zijn aan onder meer de fiscale administratie. Deze gegevens sluiten niet precies aan op de begrippen zoals die in de Nationale rekeningen (NR) worden gebruikt. Staat 10 geeft voor elke inkomenscomponent in dit onderzoek de term waaronder het betreffende begrip in de NR bekend is.

De verschillen tussen de inkomenscomponenten in dit onderzoek en de begrippen uit de Nationale rekeningen zijn onder te brengen in de volgende groepen:

- A. *Ingedeeld in een andere inkomenscomponent*
- B. *Niet in dit onderzoek, wel in NR*
- C. *Wel in dit onderzoek, niet in NR*
- D. *Overige verschillen*

In staat 11 worden de verschillen gekwantificeerd. Bij de interpretatie van de diverse verschilposten moet er rekening mee gehouden worden dat het om gesaldeerde bedragen gaat. De verschilposten zijn een optelsom van positieve en negatieve bedragen. In het vervolg van dit hoofdstuk wordt op elk van deze verschillen afzonderlijk ingegaan.

A. *Ingedeeld in een andere inkomenscomponent*. Hieronder vallen:

- Bedrijfsmatig ontvangen rente minus bedrijfsmatig betaalde rente minus bedrijfsmatig betaalde pacht (totaal –2 774 miljoen euro) wordt bij NR ingedeeld in inkomen uit vermogen, bij dit onderzoek in de winst, dus in inkomen uit eigen onderneming.
- Grote instellingen zonder rechtspersoonlijkheid met marktproductie die beschikken over een volledige boekhouding en waarbij hun economisch en financieel gedrag lijkt op dat van vennootschappen worden bij NR niet geregistreerd bij de sector huishoudens, maar bij de niet-financiële vennootschappen. Dit inkomen (851 miljoen euro) wordt bij NR niet geregistreerd als inkomen uit eigen onderneming, maar als inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen, wat onder inkomen uit vermogen valt.
- Inkomen uit eigen woning valt bij dit onderzoek onder inkomen uit vermogen, terwijl dit bij NR onder exploitatieoverschot valt.
- Wachtgeld valt bij dit onderzoek onder inkomen uit de collectieve middelen, maar bij NR onder sociale lasten ten laste van werkgevers, dus onder beloning van werknemers.

Staat 10
Aansluiting inkomenscomponenten in dit onderzoek met begrippen uit de Nationale rekeningen

Inkomenscomponent	Aansluitend begrip in NR
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	Beloning van werknemers en exploitatieoverschot / gemengd inkomen
Inkomen uit vermogen (2)	Inkomen uit vermogen
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	Pensioenuitkeringen
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	Sociale uitkeringen exclusief pensioenuitkeringen en uitkeringen rechtstreeks door werkgevers
Bijdrage aan de collectieve middelen (5)	Belasting op inkomen en vermogen en sociale premies exclusief pensioenpremies en toegerekende sociale premies

Staat 11
Vergelijking van inkomenscomponenten in dit onderzoek met aansluitend begrip uit de Nationale rekeningen, 2003

Inkomenscomponent	Bedrag in dit onderzoek (O)	Ingedeeld in andere component (A)	Niet in dit onderzoek, wel in NR (B)	Wel in dit onderzoek, niet in NR (C)	Overige verschillen (D)	NR 2003, nader voorlopig ¹⁾ (O+A+B+C+D)
<i>mln euro</i>						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	259 583	10 341	3 468		5 198	278 590
Inkomen uit vermogen (2)	–6 631	–10 113	37 806	–933	10 743	30 872
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	26 494	–807			–4 198	21 489
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	49 736	–763	1 317	–1 540	2 039	50 789
Bijdrage aan de collectieve middelen (5)	103 111	–1 342	6 887	–8 289	3 058	103 425

¹⁾ Bron: CBS. Nationale rekeningen 2004.

- Uitkering risicofondsen valt bij dit onderzoek onder inkomen uit de collectieve middelen, maar bij NR onder beloning van werknemers.
- Inkomen uit het buitenland uit vroegere arbeid en overige uitkeringen en verstrekkingen zijn bij dit onderzoek bij inkomen uit particuliere inkomensverzekering gerekend, terwijl dit bij NR onder sociale uitkeringen valt.
- Sociale lasten over sociale verzekeringen ten laste van uitkeringsinstanties worden in dit onderzoek wel meegeteld, maar bij NR niet. Dat wil zeggen dat bij dit onderzoek eenzelfde bedrag wordt geregistreerd bij zowel inkomen uit als bijdrage aan de collectieve middelen.

B. Niet in dit onderzoek, wel in NR. Hieronder vallen:

- Financial intermediation services indirectly measured (FISIM). Banken leveren diensten die niet direct door de banken in rekening worden gebracht, maar die impliciet vergoed worden uit de betaalde en ontvangen rente. In de NR wordt sinds de revisie van 2001 een productiewaarde berekend voor de door deze banken geleverde diensten (FISIM). De banken leveren diensten zowel voor geld dat de banken aantrekken als voor geld dat zij uitzetten. FISIM wordt dus zowel op deposito's berekend als op leningen. Het verbruik van de berekende bankdiensten wordt toegerekend aan de institutionele sectoren. Voor de sector huishoudens wordt het verbruik geregistreerd als een onderdeel van het intermediair verbruik voor zover de leningen en deposito's worden aangewend voor productieve activiteiten (inclusief eigen woningbezit). De bankdiensten geleverd voor leningen en deposito's en spaartegoeden voor consumptieve doeleinden worden geregistreerd als onderdeel van de consumptieve bestedingen. De daadwerkelijk door de sector huishoudens betaalde en ontvangen rente wordt gecorrigeerd met de bedragen voor FISIM in de inkomensrekening. Er wordt dus bij huishoudens gecorrigeerd bij inkomen uit vermogen (rente) en bij exploitatieoverschot en gemengd inkomen.
- In NR wordt ook een raming gemaakt voor niet-bedrijfsmatig gemengd inkomen, zoals kinderoppas, huishoudelijke hulp, zwartwerk en fraude. Dit bedrag komt niet in dit onderzoek voor.
- In NR komen bij de sociale premies ten laste van werkgevers ook premies aan overige particuliere sociale ver-

zekeringsinstellingen voor, zoals DGVP en IZA/IZR. Deze premies komen in dit onderzoek niet voor.

- De volgende posten komen bij inkomen uit vermogen in NR voor, maar niet in dit onderzoek:
 - a. ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen,
 - b. ontvangen inkomen uit grond,
 - c. inkomen uit vermogen toegerekend aan polishouders,
 - d. betaald inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen,
 - e. betaald inkomen uit grond anders dan al in dit onderzoek zit.
- In NR komen overige particuliere premies en uitkeringen, zoals ziektekostenvoorzieningen voor ambtenaren, bij sociale premies en uitkeringen voor, maar in dit onderzoek niet.
- In NR komen, naast de loon- en inkomstenbelasting, ook nog andere posten bij belasting op inkomen en vermogen voor, zoals kansspelbelasting, onroerendezaakbelasting, motorrijtuigenbelasting en milieueffingen.

C. Wel in dit onderzoek, niet in NR. Hieronder vallen:

- Overig inkomen uit onroerend goed (inkomen uit vermogen) komt wel bij dit onderzoek voor, maar niet bij NR.
- Individuele huursubsidie (inkomen uit de collectieve middelen) komt wel bij dit onderzoek voor, maar niet bij NR. Bij NR wordt het bij de consumptieve bestedingen geregistreerd.
- Premie particuliere verzekering i.v.m. ziektekosten (bijdrage aan de collectieve middelen) komt wel bij dit onderzoek voor, maar niet bij NR. Bij NR wordt het bij de consumptieve bestedingen geregistreerd.

D. Overige verschillen. Hieronder vallen:

- Verschil in bijvoorbeeld de methode voor de berekening van inkomen uit eigen woning, verschil in definitie van de lonen, kas/transactieverschillen.
- Statistische verschillen. Dit onverklaarbare verschil kan te wijten zijn aan:
 - a. ramingsfouten in IPO en NR,
 - b. verschillen die ten onrechte buiten beschouwing gebleven zijn,
 - c. verschillen die niet kwantificeerbaar zijn.

Bijlage 1 Inkomens- en vermogenscomponenten

In dit onderzoek zijn de volgende inkomenscomponenten berekend:

1. inkomen uit arbeid en eigen onderneming;
2. inkomen uit vermogen;
3. inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekeringen;
4. inkomen uit de collectieve middelen;
5. bijdrage aan de collectieve middelen.

Tevens zijn de volgende vermogenscomponenten onderscheiden:

6. waarde eigen woning;
7. banktegoeden;
8. obligaties en aandelen;
9. overige bezittingen;
10. hypotheekschuld;
11. overige schulden.

In deze bijlage worden de bovenstaande componenten beknopt toegelicht. Voor de inkomenscomponenten is in bijlage 2 meer gedetailleerd weergegeven uit welke onderdelen van het IPO ze zijn samengesteld.

1. Inkomen uit arbeid en eigen onderneming

Inkomen uit arbeid en eigen onderneming bevat de volgende onderdelen:

- De beloning die voortvloeit uit een dienstbetrekking (lonen, salarissen en tantièmes) inclusief de werknemers- en werkgeversbijdrage aan de premies sociale verzekering (WW, WAO, pensioen en ZFW).
- De toegerekende inkomsten die samenhangen met het privégebruik van personenauto's die door de werkgever ter beschikking zijn gesteld.
- De inkomsten uit werkzaamheden die niet in dienstbetrekking zijn verricht zoals freelance-inkomsten en meewerkbeloning in de onderneming van de partner, alsmede enkele overige inkomsten.
- Het fiscale resultaat uit eigen onderneming vermeerderd met het bedrag van de investeringsaftrek.

2. Inkomen uit vermogen

Tot het inkomen uit vermogen zijn gerekend:

- Inkomsten uit de eigen woning in de vorm van het saldo van de opbrengst volgens de economische huurwaarde en de periodieke betalingen voor erfpacht en dergelijke.
- De inkomsten uit ontvangen rente, dividend, inkomsten uit verhuur van onroerend goed en overige inkomsten uit vermogen verminderd met de betaalde rente.

3. Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekeringen

Deze inkomenscomponent bestaat uit:

- Inkomsten uit pensioenvoorzieningen, lijfrente, VUT en prepensioen.
- Inkomsten in de vorm van een uitkering op basis van particuliere inkomensverzekeringen zoals een arbeidsongeschiktheidsverzekering.

Het betreft inkomensvoorzieningen waarvoor premie is betaald, maar ze vallen niet onder de collectieve voorzieningen zoals bedoeld in dit onderzoek. Het inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekeringen is daarom niet opgenomen onder inkomen uit de collectieve middelen. Evenzo zijn de betaalde premies voor pensioen en particuliere inkomensverzekeringen niet opgenomen onder bijdrage aan de collectieve middelen.

4. Inkomen uit de collectieve middelen

Onder inkomen uit de collectieve middelen worden uitkeringen en overige overdrachten verstaan die bedoeld zijn als aanvullende of vervangende inkomensvoorziening. Het gaat om uitkeringen uit de inkomensverzekeringen, uitkeringen uit de sociale voorzieningen en andere overdrachten zoals huursubsidie, studiefinanciering, overige tegemoetkoming studiekosten en de rijksbijdrage eigen woning. De hoofdmoot wordt gevormd door uitkeringen Abw, IOAW, IOAZ, ZW, AAW/WAO, WW, Wachtgeld, AKW, AOW en ANW. Uitkeringen in verband met ziektekosten door zorgverzekeraars zijn buiten beschouwing gebleven.

5. Bijdrage aan de collectieve middelen

De beschrijving van de bijdrage aan de collectieve middelen, die onder andere beschikbaar zijn voor inkomensvervangende en inkomensaanvullende uitkeringen, wordt in deze studie beperkt tot de betaling van belasting op inkomen en de betaling van premies voor inkomensverzekeringen en ziektekostenverzekering. De vermogensbelasting is met ingang van 2001 afgeschaft.

De premies inkomensverzekeringen zijn opgenomen inclusief de sociale lasten van de werkgever en de uitkeringsinstantie, omdat die ook zijn meegeteld bij de bepaling van de inkomsten uit arbeid en de inkomsten uit de collectieve middelen. De premies ziektekostenverzekering betreffen premies sociale verzekeringen (ZFW), premies particuliere ziektekostenverzekeringen en premies volksverzekeringen (AWBZ). De premie volksverzekering AOW en ANW is ook meegenomen als bijdrage aan de collectieve middelen. Overige pensioenpremies en premies voor particuliere inkomensverzekeringen zijn daarentegen niet meegenomen in dit onderzoek.

6. Waarde eigen woning

De eigen woning kan op verschillende manieren worden gewaardeerd. Bekende begrippen zijn de waarde bij vrije verkoop, de waarde in bewoonde staat, de executiewaarde en de herbouwwaarde.

Het CBS beschikt over het integrale databestand van de WOZ-waarde, die een conservatieve benadering vormt van de waarde bij vrije verkoop. In het beschikbare IPO-bestand is de WOZ-waarde voor de steekproefhuishoudens geregistreerd, met dien verstande dat in het proces van controle en correctie soms enige aanpassingen op de waarde zijn gemaakt. De belangrijkste aanpassingen betreffen het aftoppen van de waarde vanwege een onwaarschijnlijke hoogte ervan.

7. Banktegoeden

De component banktegoeden dient als verzamelnaam voor het totaal van de bank-, giro- en spaartegoeden inclusief spaarloon. In het IPO-bestand zijn deze tegoeden opgenomen naar de stand op 31 december, voor zover deze op de aangifte is opgegeven door de belastingplichtige. Dit impliceert dat er mogelijk voor sommige personen die een waarde beneden de grens van de belastingvrije voet hebben, ten onrechte niets is opgenomen.

8. Obligaties en aandelen

De vermogenscomponent obligaties en aandelen bevat ook winstbewijzen, opties, aandelen in beleggingsfondsen, maatschappelijke beleggingen en beleggingen in durfkapitaal. In het IPO-bestand zijn voor de steekproefpersonen deze tegoeden opgenomen naar de stand op 31 december. De waarde is overgenomen uit de aangiftegegevens.

9. Overige bezittingen

Onder overige bezittingen horen alle andere bezittingen dan de eigen woning, banktegoeden, obligaties en aandelen. Voorbeelden van overige bezittingen zijn:

- contant geld en vorderingen;
- tweede woning;
- overige onroerende zaken;
- belast deel kapitaalverzekeringen;
- rechten op periodieke uitkeringen.

In het IPO-bestand is slechts een enkele post beschikbaar waarin de waarde van de overige bezittingen is samen genomen met de waarde van de banktegoeden en de obligaties en aandelen. Het betreft het totaal van de bezittingen buiten de eigen woning om zoals dat door de steekproefpersonen van het IPO in box 3 van de aangifte is ingevuld. Deze post geeft de gemiddelde waarde van de bezittingen over het jaar weer, exclusief eigen woning. De gemiddelde waarde is berekend door het gemiddelde te nemen van het totaal op 1 januari en het totaal op 31 december. In de staten en tabellen is deze gemiddelde waarde opgenomen, dus inclusief bank- en spaartegoeden en obligatie- en aandelenbezit en exclusief eigen woning.

10. Hypotheekschuld

Het gaat om de hypotheekschuld voor het kopen van de woning of voor verbetering en onderhoud van de woning plus de schulden die zijn aangegaan om een erfpachtcanon af te kopen. In het IPO-bestand is de hypotheekschuld opgenomen naar de stand op 31 december. De waarde is overgenomen uit de aangiftegegevens. De hypotheekschuld in het IPO-bestand is overschat vanwege mogelijke dubbeltellingen over de partners van een huishouden.

11. Overige schulden

Onder overige schulden horen alle schulden buiten de hypotheekschuld om. In het IPO-bestand is de waarde van de overige schulden opgenomen naar de stand op 31 december. De waarde is overgenomen uit box 3 van de aangiftegegevens. Omdat vele overige schulden niet meer aftrekbaar zijn, zullen ze vaak niet zijn opgegeven op de aangifte.

Bijlage 2 Samenstelling inkomenscomponenten

In deze bijlage is gedetailleerd aangegeven hoe de gekozen inkomenscomponenten vanuit de onderdelen in het IPO zijn opgebouwd.

1. Inkomen uit arbeid en eigen onderneming

- Loon uit dienstverband van werknemers;
- Loon uit dienstverband van ambtenaren;
- Loon uit dienstverband van directeurs-grotoaandeelhouders (niet verzekerd);
- Loon in natura (privégebruik auto werkgever);
- Overige inkomsten uit arbeid (freelance inkomen e.d.);
- Sociale lasten van werkgever i.v.m. werkloosheid;
- Sociale lasten van werkgever i.v.m. ziekte en arbeidsongeschiktheid;
- Sociale lasten van werkgever i.v.m. ouderdom en nabestaanden;
- Sociale lasten van werkgever i.v.m. ziektekosten;
- Inkomen uit eigen onderneming.

2. Inkomen uit vermogen

- Rente van banktegoeden;
- Inkomsten uit obligaties;
- Dividenden uit aandelen aanmerkelijk belang;
- Overige dividenden etc.;
- Inkomsten uit eigen woning;
- Overige inkomsten uit onroerend goed;
- Inkomsten uit overige bezittingen;
- Aftrekpost: betaalde hypotheekrente eigen woning;
- Aftrekpost: betaalde rente op overige schulden.

3. Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekeringen

- Uitkering particuliere verzekering i.v.m. ziekte en arbeidsongeschiktheid;
- Uitkering pensioen.

4. Inkomen uit de collectieve middelen

- Uitkering WW;
- Uitkering Wachtgeld;
- Uitkering ZW;
- Uitkering AAW/WAO;
- Uitkering AOW;
- Uitkering AWW/ANW;
- Sociale lasten van uitkeringsinstantie inkomensverzekering i.v.m. werkloosheid;

- Sociale lasten van uitkeringsinstantie inkomensverzekering i.v.m. ziekte en arbeidsongeschiktheid;
- Sociale lasten van uitkeringsinstantie inkomensverzekering i.v.m. ziektekosten;
- Uitkering Abw;
- Uitkering IOAW, IOAZ, BBZ, TW, Wajong en oorlogsen verzetsspensioen;
- Sociale lasten van uitkeringsinstantie sociale voorziening i.v.m. ziektekosten;
- Uitkering kinderbijslag;
- Uitkering studietoelage;
- Individuele huursubsidie;
- Rijksbijdrage eigen woning;
- Overige overdrachten (tegemoetkoming studiekosten).

5. Bijdrage aan de collectieve middelen

- Premie sociale verzekering over inkomen uit arbeid t.l.v. werknemer i.v.m. werkloosheid;
- Premie sociale verzekering over inkomen uit arbeid t.l.v. werkgever i.v.m. werkloosheid;
- Premie sociale verzekering over uitkering inkomensverzekering t.l.v. uitkeringsontvanger i.v.m. werkloosheid;
- Premie sociale verzekering over uitkering inkomensverzekering t.l.v. uitkeringsinstantie i.v.m. werkloosheid;
- Premie sociale verzekering over inkomen uit arbeid t.l.v. werkgever i.v.m. arbeidsongeschiktheid;
- Premie sociale verzekering over uitkering inkomensverzekering t.l.v. uitkeringsinstantie i.v.m. arbeidsongeschiktheid;
- Premie volksverzekering i.v.m. arbeidsongeschiktheid (AAW);
- Premie volksverzekering i.v.m. ouderdom en nabestaanden (AOW en ANW);
- Premie i.v.m. ziektekosten (ZFW) over inkomen uit arbeid ten laste van werknemer;
- Premie i.v.m. ziektekosten (ZFW) over inkomen uit arbeid ten laste van werkgever;
- Premie i.v.m. ziektekosten (ZFW) over uitkering inkomensverzekering t.l.v. uitkeringsontvanger;
- Premie i.v.m. ziektekosten (ZFW) over uitkering sociale voorziening t.l.v. uitkeringsontvanger;
- Premie i.v.m. ziektekosten (ZFW) over uitkering inkomensverzekering t.l.v. uitkeringsinstantie;
- Premie i.v.m. ziektekosten (ZFW) over uitkering sociale voorziening t.l.v. uitkeringsinstantie;
- Premie i.v.m. ziektekosten (ZFW) t.l.v. huishoudens (nominaal en zelfstandig);
- Premie particuliere verzekering i.v.m. ziektekosten;
- Premie volksverzekering i.v.m. ziektekosten (AWBZ);
- Belasting op inkomen.

Tabellenset

Tabellenlijst

Inkomenstabellen

Tabel 1a	Aantal huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en leeftijd hoofdkostwinner
Tabel 1b	Som van inkomens van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en leeftijd hoofdkostwinner
Tabel 1c	Gemiddeld inkomen van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en leeftijd hoofdkostwinner
Tabel 2a	Aantal huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en huishoudenstype
Tabel 2b	Som van inkomens van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en huishoudenstype
Tabel 2c	Gemiddeld inkomen van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en huishoudenstype
Tabel 3a	Aantal huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en voornaamste inkomensbron
Tabel 3b	Som van inkomens van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en voornaamste inkomensbron
Tabel 3c	Gemiddeld inkomen van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en voornaamste inkomensbron

Vermogenstabellen

Tabel 4a	Aantal huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en leeftijd hoofdkostwinner
Tabel 4b	Som van vermogens van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en leeftijd hoofdkostwinner
Tabel 5a	Aantal huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en huishoudenstype
Tabel 5b	Som van vermogens van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en huishoudenstype
Tabel 6a	Aantal huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en voornaamste inkomensbron
Tabel 6b	Som van vermogens van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en voornaamste inkomensbron

Tabel 1a
Aantal huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en leeftijd hoofdkostwinner, 2003

	Totaal	Leeftijd							
		24 jaar of jonger	25–34 jaar	35–44 jaar	45–54 jaar	55–59 jaar	60–64 jaar	65–74 jaar	75 jaar of ouder
<i>x 1 000</i>									
Totaal	7 252	380	1 242	1 522	1 363	647	484	801	814
1e 20%-inkomensgroep (laagste)	1 450	262	200	172	131	69	72	200	346
2e 20%-inkomensgroep	1 450	54	217	214	156	88	116	321	284
3e 20%-inkomensgroep	1 450	38	325	333	236	131	121	158	109
4e 20%-inkomensgroep	1 450	21	315	414	326	156	93	77	48
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)	1 450	4	185	389	515	202	82	45	28

Tabel 1b
Som van inkomens van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en leeftijd hoofdkostwinner, 2003

	Totaal	Leeftijd								
		24 jaar of jonger	25–34 jaar	35–44 jaar	45–54 jaar	55–59 jaar	60–64 jaar	65–74 jaar	75 jaar of ouder	
	mln euro									
Totaal										
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	259 583	4 924	53 289	77 322	78 223	31 328	10 083	3 217	1 198	
Inkomen uit vermogen (2)	–6 631	–192	–3 890	–4 889	–2 395	210	657	1 676	2 192	
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	26 494	37	163	546	1 449	2 326	6 739	8 919	6 315	
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	279 447	4 769	49 562	72 979	77 276	33 864	17 479	13 812	9 706	
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	49 736	1 119	3 725	6 702	7 315	4 296	4 543	11 081	10 956	
Totaal inkomen (1+2+3+4)	329 183	5 887	53 287	79 680	84 591	38 160	22 022	24 893	20 662	
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	103 111	1 614	17 331	26 108	28 356	12 957	7 259	5 428	4 059	
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–53 375	–495	–13 606	–19 406	–21 042	–8 661	–2 716	5 654	6 897	
1e 20%-inkomensgroep (laagste)										
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	2 732	972	788	538	307	108	32	0	–12	
Inkomen uit vermogen (2)	–772	–15	–159	–388	–440	–22	18	50	182	
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	1 073	30	11	27	45	31	86	336	507	
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	3 033	987	640	177	–87	116	137	386	676	
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	11 844	768	1 062	1 073	1 017	621	710	2 420	4 174	
Totaal inkomen (1+2+3+4)	14 876	1 755	1 702	1 250	930	737	847	2 806	4 850	
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	3 135	326	432	442	448	229	253	373	632	
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	8 709	442	629	631	569	392	457	2 047	3 542	
2e 20%-inkomensgroep										
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	12 350	1 048	4 307	3 455	2 130	835	342	181	53	
Inkomen uit vermogen (2)	129	–29	–317	–238	–97	–16	58	326	442	
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	5 616	4	31	64	181	254	971	2 277	1 832	
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	18 095	1 023	4 021	3 281	2 214	1 073	1 371	2 784	2 327	
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	15 555	196	1 088	1 763	1 487	1 014	1 385	4 614	4 007	
Totaal inkomen (1+2+3+4)	33 649	1 219	5 108	5 044	3 702	2 088	2 756	7 399	6 335	
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	7 579	344	1 461	1 248	1 016	608	773	1 166	963	
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	7 976	–148	–373	515	472	406	612	3 448	3 044	
3e 20%-inkomensgroep										
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	38 935	1 377	12 454	12 130	7 532	3 448	1 279	524	189	
Inkomen uit vermogen (2)	–1 637	–60	–969	–922	–341	–52	39	269	400	
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	7 367	3	21	129	273	546	1 963	2 672	1 760	
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	44 665	1 320	11 507	11 337	7 464	3 942	3 281	3 465	2 349	
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	9 662	102	680	1 286	1 490	1 035	1 201	2 266	1 601	
Totaal inkomen (1+2+3+4)	54 327	1 422	12 187	12 623	8 954	4 977	4 482	5 731	3 950	
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	16 023	446	3 893	3 825	2 762	1 614	1 413	1 227	842	
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–6 361	–344	–3 213	–2 539	–1 272	–578	–212	1 039	758	
4e 20%-inkomensgroep										
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	70 736	1 176	18 129	23 093	17 199	7 343	2 499	866	431	
Inkomen uit vermogen (2)	–3 140	–71	–1 378	–1 566	–690	–125	43	287	360	
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	6 012	0	48	137	333	634	1 865	1 918	1 076	
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	73 608	1 106	16 800	21 664	16 842	7 852	4 407	3 070	1 867	
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	7 061	40	595	1 431	1 526	875	735	1 126	732	
Totaal inkomen (1+2+3+4)	80 669	1 146	17 395	23 095	18 368	8 727	5 142	4 196	2 599	
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	25 917	377	5 755	7 477	5 920	2 892	1 713	1 106	677	
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–18 856	–336	–5 160	–6 046	–4 394	–2 017	–978	20	55	
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)										
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	134 830	.	17 611	38 106	51 055	19 594	5 930	1 646	537	
Inkomen uit vermogen (2)	–1 210	.	–1 068	–1 774	–827	426	500	744	808	
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	6 427	.	52	188	616	861	1 854	1 716	1 141	
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	140 047	.	16 595	36 519	50 843	20 880	8 284	4 107	2 486	
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	5 615	.	300	1 149	1 795	751	511	654	442	
Totaal inkomen (1+2+3+4)	145 662	.	16 895	37 669	52 638	21 631	8 795	4 761	2 928	
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	50 457	.	5 790	13 116	18 212	7 614	3 106	1 555	945	
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–44 842	.	–5 490	–11 967	–16 417	–6 863	–2 595	–901	–502	

¹⁾ Inclusief premie ziektekostenverzekering.

Tabel 1c
Gemiddeld inkomen van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en leeftijd hoofdkostwinner, 2003

	Totaal	Leeftijd							
		24 jaar of jonger	25–34 jaar	35–44 jaar	45–54 jaar	55–59 jaar	60–64 jaar	65–74 jaar	75 jaar of ouder
x 1 000 euro									
Totaal									
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	35,8	13,0	42,9	50,8	57,4	48,5	20,8	4,0	1,5
Inkomen uit vermogen (2)	-0,9	-0,5	-3,1	-3,2	-1,8	0,3	1,4	2,1	2,7
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	3,7	0,1	0,1	0,4	1,1	3,6	13,9	11,1	7,8
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	38,5	12,6	39,9	48,0	56,7	52,4	36,1	17,2	11,9
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	6,9	2,9	3,0	4,4	5,4	6,6	9,4	13,8	13,5
Totaal inkomen (1+2+3+4)	45,4	15,5	42,9	52,4	62,1	59,0	45,5	31,1	25,4
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	14,2	4,3	14,0	17,2	20,8	20,0	15,0	6,8	5,0
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	-7,4	-1,3	-11,0	-12,8	-15,4	-13,4	-5,6	7,1	8,5
1e 20%-inkomensgroep (laagste)									
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	1,9	3,7	3,9	3,1	2,3	1,6	0,4	0,0	0,0
Inkomen uit vermogen (2)	-0,5	-0,1	-0,8	-2,3	-3,4	-0,3	0,3	0,3	0,5
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	0,7	0,1	0,1	0,2	0,3	0,4	1,2	1,7	1,5
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	2,1	3,8	3,2	1,0	-0,7	1,7	1,9	1,9	2,0
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	8,2	2,9	5,3	6,3	7,8	9,0	9,9	12,1	12,1
Totaal inkomen (1+2+3+4)	10,3	6,7	8,5	7,3	7,1	10,7	11,8	14,0	14,0
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	2,2	1,2	2,2	2,6	3,4	3,3	3,5	1,9	1,8
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	6,0	1,7	3,1	3,7	4,4	5,7	6,3	10,2	10,2
2e 20%-inkomensgroep									
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	8,5	19,4	19,9	16,1	13,6	9,5	2,9	0,6	0,2
Inkomen uit vermogen (2)	0,1	-0,5	-1,5	-1,1	-0,6	-0,2	0,5	1,0	1,6
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	3,9	0,1	0,1	0,3	1,2	2,9	8,4	7,1	6,5
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	12,5	19,0	18,5	15,3	14,2	12,1	11,8	8,7	8,2
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	10,7	3,6	5,0	8,2	9,5	11,5	11,9	14,4	14,1
Totaal inkomen (1+2+3+4)	23,2	22,6	23,6	23,6	23,7	23,6	23,8	23,1	22,3
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	5,2	6,4	6,7	5,8	6,5	6,9	6,7	3,6	3,4
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	5,5	-2,8	-1,7	2,4	3,0	4,6	5,3	10,7	10,7
3e 20%-inkomensgroep									
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	26,8	35,8	38,3	36,5	32,0	26,3	10,6	3,3	1,7
Inkomen uit vermogen (2)	-1,1	-1,6	-3,0	-2,8	-1,4	-0,4	0,3	1,7	3,7
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	5,1	0,1	0,1	0,4	1,2	4,2	16,3	16,9	16,2
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	30,8	34,3	35,4	34,1	31,7	30,1	27,2	21,9	21,6
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	6,7	2,7	2,1	3,9	6,3	7,9	10,0	14,3	14,7
Totaal inkomen (1+2+3+4)	37,5	37,0	37,4	37,9	38,0	38,0	37,2	36,2	36,4
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	11,0	11,6	12,0	11,5	11,7	12,3	11,7	7,8	7,8
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	-4,4	-8,9	-9,9	-7,6	-5,4	-4,4	-1,8	6,6	7,0
4e 20%-inkomensgroep									
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	48,8	54,7	57,6	55,7	52,8	47,1	26,8	11,3	9,0
Inkomen uit vermogen (2)	-2,2	-3,3	-4,4	-3,8	-2,1	-0,8	0,5	3,7	7,5
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	4,1	0,0	0,2	0,3	1,0	4,1	20,0	25,1	22,5
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	50,8	51,5	53,4	52,3	51,7	50,3	47,3	40,1	39,0
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	4,9	1,9	1,9	3,5	4,7	5,6	7,9	14,7	15,3
Totaal inkomen (1+2+3+4)	55,6	53,3	55,3	55,7	56,3	55,9	55,2	54,8	54,3
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	17,9	17,5	18,3	18,0	18,2	18,5	18,4	14,4	14,1
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	-13,0	-15,7	-16,4	-14,6	-13,5	-12,9	-10,5	0,3	1,1
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)									
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	93,0	.	95,3	97,9	99,2	96,8	72,0	36,4	19,3
Inkomen uit vermogen (2)	-0,8	.	-5,8	-4,6	-1,6	2,1	6,1	16,5	29,0
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	4,4	.	0,3	0,5	1,2	4,3	22,5	38,0	41,0
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	96,6	.	89,8	93,8	98,8	103,2	100,6	90,8	89,3
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	3,9	.	1,6	3,0	3,5	3,7	6,2	14,5	15,9
Totaal inkomen (1+2+3+4)	100,4	.	91,4	96,8	102,3	106,9	106,8	105,3	105,2
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	34,8	.	31,3	33,7	35,4	37,6	37,7	34,4	33,9
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	-30,9	.	-29,7	-30,7	-31,9	-33,9	-31,5	-19,9	-18,0

¹⁾ Inclusief premie ziektekostenverzekering.

Tabel 2a
Aantal huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en huishoudenstype, 2003

	Totaal	Huishoudenstype				
		alleen- staande	eenouder- gezin	paar zonder kinderen	paar met kinderen	overig
<i>x 1 000</i>						
Totaal	7 252	2 424	444	1 997	1 976	411
1e 20%-inkomensgroep (laagste)	1 450	1 062	78	83	55	172
2e 20%-inkomensgroep	1 450	627	164	488	117	54
3e 20%-inkomensgroep	1 450	479	97	469	356	49
4e 20%-inkomensgroep	1 450	182	71	502	633	62
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)	1 450	74	34	455	815	74

Tabel 2b
Som van inkomens van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en huishoudenstype, 2003

	Totaal	Huishoudentype				
		alleen- staande	eenouder- gezin	paar zonder kinderen	paar met kinderen	overig
	mln euro					
Totaal						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	259 583	37 728	10 250	73 187	128 187	10 231
Inkomen uit vermogen (2)	-6 631	382	-124	-522	-6 275	-91
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	26 494	7 093	772	15 157	2 210	1 262
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	279 447	45 202	10 898	87 821	124 122	11 403
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	49 736	15 494	4 392	16 162	9 389	4 299
Totaal inkomen (1+2+3+4)	329 183	60 697	15 290	103 984	133 511	15 701
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	103 111	18 131	4 196	32 261	44 038	4 486
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	-53 375	-2 636	196	-16 099	-34 649	-187
1e 20%-inkomensgroep (laagste)						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	2 732	1 984	332	181	150	85
Inkomen uit vermogen (2)	-772	-78	-72	-87	-559	23
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	1 073	833	15	76	14	135
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	3 033	2 739	276	170	-395	243
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	11 844	8 757	576	692	241	1 577
Totaal inkomen (1+2+3+4)	14 876	11 496	852	862	-154	1 820
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	3 135	2 286	183	181	166	320
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	8 709	6 471	394	511	76	1 257
2e 20%-inkomensgroep						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	12 350	7 244	1 577	1 482	1 728	320
Inkomen uit vermogen (2)	129	101	-63	261	-216	47
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	5 616	2 536	74	2 709	53	243
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	18 095	9 881	1 587	4 452	1 564	610
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	15 555	4 581	2 093	6 983	1 272	625
Totaal inkomen (1+2+3+4)	33 649	14 462	3 680	11 436	2 836	1 235
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	7 579	3 999	715	2 027	584	255
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	7 976	582	1 378	4 957	688	370
3e 20%-inkomensgroep						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	38 935	14 280	2 608	8 646	12 392	1 010
Inkomen uit vermogen (2)	-1 637	-297	-66	-157	-1 101	-17
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	7 367	2 040	201	4 607	292	227
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	44 665	16 023	2 744	13 096	11 583	1 220
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	9 662	1 481	871	4 491	2 195	624
Totaal inkomen (1+2+3+4)	54 327	17 504	3 614	17 587	13 778	1 844
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	16 023	5 854	985	4 860	3 831	492
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	-6 361	-4 373	-114	-370	-1 635	132
4e 20%-inkomensgroep						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	70 736	8 383	3 087	22 404	34 241	2 621
Inkomen uit vermogen (2)	-3 140	14	-16	-925	-2 137	-76
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	6 012	980	278	3 923	599	232
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	73 608	9 377	3 350	25 401	32 702	2 777
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	7 061	426	545	2 557	2 834	699
Totaal inkomen (1+2+3+4)	80 669	9 803	3 895	27 959	35 536	3 476
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	25 917	3 360	1 201	9 093	11 232	1 032
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	-18 856	-2 934	-656	-6 536	-8 398	-333
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	134 830	5 837	2 646	40 474	79 678	6 195
Inkomen uit vermogen (2)	-1 210	642	92	386	-2 261	-68
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	6 427	704	204	3 841	1 252	426
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	140 047	7 182	2 942	44 702	78 668	6 553
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	5 615	250	306	1 439	2 846	774
Totaal inkomen (1+2+3+4)	145 662	7 432	3 248	46 141	81 514	7 327
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	50 457	2 631	1 113	16 100	28 226	2 387
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	-44 842	-2 382	-806	-14 661	-25 380	-1 613

¹⁾ Inclusief premie ziektekostenverzekering.

Tabel 2c
Gemiddeld inkomen van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en huishoudenstype, 2003

	Totaal	Huishoudenstype				
		alleen- staande	eenouder- gezin	paar zonder kinderen	paar met kinderen	overig
x 1 000 euro						
Totaal						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	35,8	15,6	23,1	36,7	64,9	24,9
Inkomen uit vermogen (2)	-0,9	0,2	-0,3	-0,3	-3,2	-0,2
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	3,7	2,9	1,7	7,6	1,1	3,1
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	38,5	18,6	24,5	44,0	62,8	27,7
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	6,9	6,4	9,9	8,1	4,8	10,5
Totaal inkomen (1+2+3+4)	45,4	25,0	34,4	52,1	67,6	38,2
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	14,2	7,5	9,4	16,2	22,3	10,9
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	-7,4	-1,1	0,4	-8,1	-17,5	-0,5
1e 20%-inkomensgroep (laagste)						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	1,9	1,9	4,2	2,2	2,7	0,5
Inkomen uit vermogen (2)	-0,5	-0,1	-0,9	-1,1	-10,1	0,1
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	0,7	0,8	0,2	0,9	0,2	0,8
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	2,1	2,6	3,5	2,1	-7,1	1,4
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	8,2	8,2	7,4	8,4	4,4	9,2
Totaal inkomen (1+2+3+4)	10,3	10,8	10,9	10,4	-2,8	10,6
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	2,2	2,2	2,3	2,2	3,0	1,9
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	6,0	6,1	5,0	6,2	1,4	7,3
2e 20%-inkomensgroep						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	8,5	11,6	9,6	3,0	14,8	5,9
Inkomen uit vermogen (2)	0,1	0,2	-0,4	0,5	-1,8	0,9
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	3,9	4,0	0,4	5,5	0,5	4,5
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	12,5	15,8	9,7	9,1	13,4	11,3
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	10,7	7,3	12,8	14,3	10,9	11,6
Totaal inkomen (1+2+3+4)	23,2	23,1	22,5	23,4	24,2	22,8
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	5,2	6,4	4,4	4,2	5,0	4,7
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	5,5	0,9	8,4	10,2	5,9	6,9
3e 20%-inkomensgroep						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	26,8	29,8	26,8	18,4	34,8	20,5
Inkomen uit vermogen (2)	-1,1	-0,6	-0,7	-0,3	-3,1	-0,3
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	5,1	4,3	2,1	9,8	0,8	4,6
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	30,8	33,4	28,1	27,9	32,6	24,8
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	6,7	3,1	8,9	9,6	6,2	12,7
Totaal inkomen (1+2+3+4)	37,5	36,5	37,1	37,5	38,7	37,5
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	11,0	12,2	10,1	10,4	10,8	10,0
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	-4,4	-9,1	-1,2	-0,8	-4,6	2,7
4e 20%-inkomensgroep						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	48,8	46,2	43,5	44,6	54,1	42,1
Inkomen uit vermogen (2)	-2,2	0,1	-0,2	-1,8	-3,4	-1,2
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	4,1	5,4	3,9	7,8	0,9	3,7
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	50,8	51,6	47,2	50,6	51,6	44,6
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	4,9	2,3	7,7	5,1	4,5	11,2
Totaal inkomen (1+2+3+4)	55,6	54,0	54,9	55,7	56,1	55,8
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	17,9	18,5	16,9	18,1	17,7	16,6
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	-13,0	-16,2	-9,2	-13,0	-13,3	-5,3
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)						
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	93,0	79,1	78,9	89,0	97,8	84,2
Inkomen uit vermogen (2)	-0,8	8,7	2,7	0,8	-2,8	-0,9
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	4,4	9,5	6,1	8,4	1,5	5,8
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	96,6	97,3	87,8	98,3	96,6	89,0
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	3,9	3,4	9,1	3,2	3,5	10,5
Totaal inkomen (1+2+3+4)	100,4	100,7	96,9	101,4	100,1	99,6
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	34,8	35,6	33,2	35,4	34,7	32,4
Saldo overdracht collectieve middelen (4-5)	-30,9	-32,3	-24,1	-32,2	-31,2	-21,9

¹⁾ Inclusief premie ziektekostenverzekering.

Tabel 3a
Aantal huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en voornaamste inkomensbron, 2003

	Leeftijd hoofdkostwinner 55–64 jaar			
	Totaal	Voornaamste inkomensbron van huishouden		
		werkend	pensioen	overig
	<i>x 1 000</i>			
Totaal	1 131	644	232	255
1e 20%-inkomensgroep (laagste)	141	28	24	89
2e 20%-inkomensgroep	204	52	65	87
3e 20%-inkomensgroep	251	125	77	50
4e 20%-inkomensgroep	249	184	46	20
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)	285	256	20	9

Tabel 3b
Som van inkomens van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en voornaamste inkomensbron, 2003

	Leeftijd hoofdkostwinner 55–64 jaar			
	Totaal	Voornaamste inkomensbron van huishouden		
		werkend	pensioen	overig
	<i>mln euro</i>			
Totaal				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	41 411	39 385	1 154	872
Inkomen uit vermogen (2)	867	–85	81	871
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	9 065	2 164	6 443	458
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	51 343	41 464	7 678	2 201
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	8 839	2 211	1 481	5 146
Totaal inkomen (1+2+3+4)	60 182	43 675	9 160	7 347
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	20 215	14 889	2 955	2 372
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–11 377	–12 677	–1 474	2 775
1e 20%-inkomensgroep (laagste)				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	140	102	4	34
Inkomen uit vermogen (2)	–4	–14	2	9
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	117	16	86	14
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	253	105	92	57
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	1 331	61	252	1 019
Totaal inkomen (1+2+3+4)	1 584	165	343	1 076
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	482	70	88	325
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	849	–9	164	694
2e 20%-inkomensgroep				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	1 177	1 046	50	82
Inkomen uit vermogen (2)	41	–13	18	36
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	1 225	62	1 078	85
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	2 444	1 095	1 146	203
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	2 400	173	431	1 795
Totaal inkomen (1+2+3+4)	4 844	1 268	1 577	1 998
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	1 381	339	431	611
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	1 018	–166	0	1 184
3e 20%-inkomensgroep				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	4 727	4 234	272	221
Inkomen uit vermogen (2)	–14	–66	12	40
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	2 510	222	2 162	126
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	7 223	4 390	2 446	387
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	2 236	403	395	1 439
Totaal inkomen (1+2+3+4)	9 459	4 793	2 841	1 825
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	3 027	1 517	884	625
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–790	–1 115	–489	813
4e 20%-inkomensgroep				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	9 842	9 212	415	216
Inkomen uit vermogen (2)	–82	–148	1	64
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	2 499	554	1 826	119
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	12 259	9 618	2 242	399
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	1 610	673	270	667
Totaal inkomen (1+2+3+4)	13 869	10 291	2 512	1 066
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	4 606	3 384	841	380
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–2 996	–2 711	–571	287
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	25 524	24 791	414	.
Inkomen uit vermogen (2)	926	156	48	.
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	2 714	1 310	1 291	.
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	29 164	26 256	1 753	.
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	1 262	902	134	.
Totaal inkomen (1+2+3+4)	30 426	27 158	1 887	.
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	10 720	9 578	712	.
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–9 458	–8 677	–578	.

¹⁾ Inclusief premie ziektekostenverzekering.

Tabel 3c
Gemiddeld inkomen van huishoudens naar 20%-groep van het totaal inkomen en voornaamste inkomensbron, 2003

Leeftijd hoofdkostwinner 55–64 jaar				
	Totaal	Voornaamste inkomensbron van huishouden		
		werkend	pensioen	overig
x 1 000 euro				
Totaal				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	36,6	61,2	5,0	3,4
Inkomen uit vermogen (2)	0,8	–0,1	0,4	3,4
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	8,0	3,4	27,7	1,8
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	45,4	64,4	33,1	8,6
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	7,8	3,4	6,4	20,2
Totaal inkomen (1+2+3+4)	53,2	67,8	39,4	28,9
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	17,9	23,1	12,7	9,3
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–10,1	–19,7	–6,3	10,9
1e 20%-inkomensgroep (laagste)				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	1,0	3,7	0,2	0,4
Inkomen uit vermogen (2)	0,0	–0,5	0,1	0,1
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	0,8	0,6	3,6	0,2
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	1,8	3,8	3,8	0,6
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	9,4	2,2	10,4	11,4
Totaal inkomen (1+2+3+4)	11,2	6,0	14,2	12,1
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	3,4	2,5	3,6	3,6
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	6,0	–0,3	6,8	7,8
2e 20%-inkomensgroep				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	5,8	20,0	0,8	0,9
Inkomen uit vermogen (2)	0,2	–0,2	0,3	0,4
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	6,0	1,2	16,5	1,0
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	12,0	21,0	17,5	2,3
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	11,7	3,3	6,6	20,7
Totaal inkomen (1+2+3+4)	23,7	24,3	24,1	23,0
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	6,8	6,5	6,6	7,0
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	5,0	–3,2	0,0	13,6
3e 20%-inkomensgroep				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	18,8	33,9	3,6	4,4
Inkomen uit vermogen (2)	–0,1	–0,5	0,2	0,8
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	10,0	1,8	28,3	2,5
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	28,7	35,1	32,0	7,8
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	8,9	3,2	5,2	28,8
Totaal inkomen (1+2+3+4)	37,6	38,3	37,1	36,6
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	12,0	12,1	11,6	12,5
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–3,1	–8,9	–6,4	16,3
4e 20%-inkomensgroep				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	39,5	50,2	9,0	10,9
Inkomen uit vermogen (2)	–0,3	–0,8	0,0	3,3
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	10,0	3,0	39,7	6,1
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	49,2	52,4	48,8	20,3
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	6,5	3,7	5,9	33,8
Totaal inkomen (1+2+3+4)	55,7	56,1	54,7	54,1
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	18,5	18,4	18,3	19,3
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–12,0	–14,8	–12,4	14,5
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)				
Inkomen uit arbeid en eigen onderneming (1)	89,6	97,0	20,5	.
Inkomen uit vermogen (2)	3,3	0,6	2,4	.
Inkomen uit pensioen en particuliere inkomensverzekering (3)	9,5	5,1	64,1	.
Totaal inkomen uit eigen activiteit en middelen (1+2+3)	102,4	102,7	87,0	.
Inkomen uit de collectieve middelen (4)	4,4	3,5	6,6	.
Totaal inkomen (1+2+3+4)	106,8	106,3	93,7	.
Bijdrage aan de collectieve middelen ¹⁾ (5)	37,6	37,5	35,3	.
Saldo overdracht collectieve middelen (4–5)	–33,2	–33,9	–28,7	.

¹⁾ Inclusief premie ziektekostenverzekering.

Tabel 4a
Aantal huishoudens¹⁾ naar 20%-groep van het totaal inkomen en leeftijd hoofdkostwinner, 2003

	Totaal	Leeftijd							
		24 jaar of jonger	25–34 jaar	35–44 jaar	45–54 jaar	55–59 jaar	60–64 jaar	65–74 jaar	75 jaar of ouder
x 1 000									
Totaal									
Waarde eigen woning	3 603	37	589	918	845	392	267	347	209
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	1 753	8	130	300	353	216	170	280	295
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	1 708	8	125	289	341	210	166	276	293
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	945	3	65	181	208	123	100	141	125
Hypotheekschuld op 31-12-2003	3 134	36	577	884	785	349	216	213	74
Overige schulden op 31-12-2003	449	2	40	91	119	74	43	50	30
1e en 2e 20%-inkomensgroep (laagste)									
Waarde eigen woning	601	12	74	82	67	44	65	155	103
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	436	4	16	29	38	28	40	118	163
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	425	4	14	26	36	27	38	116	162
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	155	2	6	12	18	13	18	41	45
Hypotheekschuld op 31-12-2003	419	11	71	74	56	36	49	91	31
Overige schulden op 31-12-2003	73	1	7	9	12	8	8	13	14
3e 20%-inkomensgroep									
Waarde eigen woning	772	11	159	189	123	73	67	96	54
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	338	2	27	48	47	34	38	73	70
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	327	1	25	45	44	32	37	72	69
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	164	0	10	23	23	16	19	39	34
Hypotheekschuld op 31-12-2003	661	11	154	182	111	63	54	62	24
Overige schulden op 31-12-2003	75	0	6	15	16	11	8	13	6
4e 20%-inkomensgroep									
Waarde eigen woning	1 019	12	212	311	224	106	66	59	30
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	379	2	39	78	78	51	42	51	37
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	368	2	37	76	75	49	40	51	37
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	216	0	19	43	39	28	27	33	25
Hypotheekschuld op 31-12-2003	931	11	209	302	209	95	56	37	12
Overige schulden op 31-12-2003	96	1	11	21	23	14	10	11	5
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)									
Waarde eigen woning	1 212	2	144	336	431	169	69	38	22
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	600	1	49	145	190	103	51	37	25
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	589	1	48	142	185	101	51	36	24
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	411	0	29	102	128	66	36	28	20
Hypotheekschuld op 31-12-2003	1 123	2	142	326	409	155	57	23	8
Overige schulden op 31-12-2003	205	0	15	46	68	40	18	12	5

¹⁾ Uitsluitend huishoudens die het vermogensbestanddeel op de aangifte hebben ingevuld.

Tabel 4b
Som van vermogens van huishoudens¹⁾ naar 20%-groep van het totaal inkomen en leeftijd hoofdkostwinner, 2003

	Totaal	Leeftijd							
		24 jaar of jonger	25–34 jaar	35–44 jaar	45–54 jaar	55–59 jaar	60–64 jaar	65–74 jaar	75 jaar of ouder
mln euro									
Totaal									
Waarde eigen woning	623 953	3 652	80 265	154 335	155 800	73 110	50 690	66 388	39 714
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	287 559	.	9 615	37 378	57 551	39 074	29 684	53 693	60 102
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	129 303	.	5 302	17 584	23 805	17 094	12 492	24 413	28 400
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	89 283	.	1 983	11 037	16 335	10 751	8 949	17 115	23 014
Hypotheekschuld op 31-12-2003	649 271	7 956	155 474	219 012	158 068	55 627	26 897	20 561	5 677
Overige schulden op 31-12-2003	42 935	.	2 309	7 801	13 824	7 071	4 291	4 798	2 623
1e en 2e 20%-inkomensgroep (laagste)									
Waarde eigen woning	88 684	.	8 249	12 491	10 388	6 743	9 894	23 691	16 144
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	48 178	.	.	3 148	6 301	3 330	4 788	12 136	16 673
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	25 237	.	.	1 210	1 783	1 573	1 830	7 298	11 117
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	9 651	.	.	.	.	.	.	1 987	3 147
Hypotheekschuld op 31-12-2003	56 106	.	12 245	15 027	11 548	4 090	3 941	5 776	1 816
Overige schulden op 31-12-2003	5 637	.	.	.	.	.	.	.	.
3e 20%-inkomensgroep									
Waarde eigen woning	112 041	.	18 111	25 277	17 988	11 214	10 863	17 384	10 152
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	42 903	.	1 156	4 522	5 581	4 795	4 548	10 546	11 699
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	21 612	.	690	1 805	2 155	2 080	2 095	5 718	7 052
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	10 873	.	.	1 470	1 449	.	.	2 411	3 272
Hypotheekschuld op 31-12-2003	100 836	.	31 663	31 364	15 497	6 804	5 176	6 114	1 676
Overige schulden op 31-12-2003	5 070	.	.	.	.	.	.	.	.
4e 20%-inkomensgroep									
Waarde eigen woning	163 304	.	27 868	47 666	35 579	17 468	12 334	14 298	6 851
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	52 001	.	2 550	6 658	8 913	6 542	6 356	10 637	10 259
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	25 028	.	1 453	3 424	4 167	3 197	2 915	5 052	4 759
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	15 752	.	.	1 778	2 103	1 713	1 749	3 534	4 265
Hypotheekschuld op 31-12-2003	188 731	.	60 286	67 925	32 858	12 628	6 681	4 236	.
Overige schulden op 31-12-2003	6 574	.	.	1 096	1 798	.	.	.	.
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)									
Waarde eigen woning	259 925	.	26 038	68 900	91 845	37 685	17 599	11 014	6 567
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	144 477	.	4 397	23 050	36 755	24 408	13 991	20 373	21 471
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	57 426	.	2 843	11 146	15 700	10 244	5 652	6 345	5 472
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	53 007	.	912	7 052	11 475	7 347	4 706	9 183	12 329
Hypotheekschuld op 31-12-2003	303 599	.	51 279	104 696	98 165	32 106	11 099	4 435	.
Overige schulden op 31-12-2003	25 654	.	.	4 912	9 441	4 645	.	.	.

¹⁾ Uitsluitend huishoudens die het vermogensbestanddeel op de aangifte hebben ingevuld.

Tabel 5a
Aantal huishoudens¹⁾ naar 20%-groep van het totaal inkomen en huishoudenstype, 2003

	Totaal	Huishoudentype				
		alleen- staande	eenouder- gezin	paar zonder kinderen	paar met kinderen	overig
	<i>x 1 000</i>					
Totaal						
Waarde eigen woning	3 603	671	132	1 212	1 481	108
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	1 753	511	74	618	464	87
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	1 708	500	71	604	448	85
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	945	238	36	347	286	38
Hypotheekschuld op 31-12-2003	3 134	507	110	1 018	1 409	92
Overige schulden op 31-12-2003	449	90	17	160	163	19
1e en 2e 20%-inkomensgroep (laagste)						
Waarde eigen woning	601	293	39	197	61	10
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	436	252	16	116	19	33
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	425	246	15	113	17	33
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	155	90	5	43	9	8
Hypotheekschuld op 31-12-2003	419	193	34	131	55	5
Overige schulden op 31-12-2003	73	38	3	20	8	3
3e 20%-inkomensgroep						
Waarde eigen woning	772	221	35	270	228	18
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	338	134	17	132	44	12
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	327	130	16	128	42	11
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	164	64	9	65	22	5
Hypotheekschuld op 31-12-2003	661	186	29	215	217	14
Overige schulden op 31-12-2003	75	25	4	27	17	2
4e 20%-inkomensgroep						
Waarde eigen woning	1 019	105	36	361	489	29
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	379	80	24	150	111	14
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	368	79	23	146	106	13
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	216	52	12	85	60	7
Hypotheekschuld op 31-12-2003	931	86	29	323	468	25
Overige schulden op 31-12-2003	96	14	5	37	37	4
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)						
Waarde eigen woning	1 212	52	22	383	703	52
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	600	45	17	220	290	29
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	589	44	16	217	283	28
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	411	33	10	155	195	17
Hypotheekschuld op 31-12-2003	1 123	42	18	348	669	47
Overige schulden op 31-12-2003	205	13	5	76	101	10

¹⁾ Uitsluitend huishoudens die het vermogensbestanddeel op de aangifte hebben ingevuld.

Tabel 5b
Som van vermogens van huishoudens¹⁾ naar 20%-groep van het totaal inkomen en huishoudentype, 2003

	Totaal	Huishoudentype				
		alleen- staande	eenouder- gezin	paar zonder kinderen	paar met kinderen	overig
mln euro						
Totaal						
Waarde eigen woning	623 953	98 292	21 730	213 392	269 161	21 377
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	287 559	73 567	10 925	113 600	74 741	14 726
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	129 303	34 751	5 077	49 368	32 145	7 962
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	89 283	26 023	3 203	35 628	20 836	3 594
Hypotheekschuld op 31-12-2003	649 271	56 199	12 814	209 995	350 408	19 857
Overige schulden op 31-12-2003	42 935	6 202	.	16 087	15 691	.
1e en 2e 20%-inkomensgroep (laagste)						
Waarde eigen woning	88 684	39 183	6 000	30 954	10 862	.
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	48 178	25 565	.	14 310	.	3 084
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	25 237	13 899	.	7 467	.	2 263
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	9 651	5 225	.	2 828	.	.
Hypotheekschuld op 31-12-2003	56 106	19 234	4 273	14 327	17 399	.
Overige schulden op 31-12-2003	5 637	2 987	.	1 211	.	.
3e 20%-inkomensgroep						
Waarde eigen woning	112 041	28 993	5 155	42 335	32 778	.
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	42 903	15 411	.	17 532	5 789	.
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	21 612	8 171	.	9 131	1 998	.
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	10 873	4 622	.	3 933	1 463	.
Hypotheekschuld op 31-12-2003	100 836	19 578	3 169	31 299	44 397	.
Overige schulden op 31-12-2003	5 070	1 065	.	2 100	.	.
4e 20%-inkomensgroep						
Waarde eigen woning	163 304	16 677	5 851	59 167	76 694	4 915
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	52 001	12 852	3 109	21 642	12 236	.
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	25 028	6 119	1 471	10 880	5 462	.
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	15 752	5 293	.	6 233	2 742	.
Hypotheekschuld op 31-12-2003	188 731	10 553	3 014	66 819	103 628	4 718
Overige schulden op 31-12-2003	6 574	.	.	2 591	2 736	.
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)						
Waarde eigen woning	259 925	13 440	4 723	80 936	148 827	11 998
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	144 477	19 740	.	60 116	53 004	7 230
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	57 426	6 563	.	21 890	23 899	3 402
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	53 007	10 883	.	22 634	15 954	.
Hypotheekschuld op 31-12-2003	303 599	6 834	.	97 550	184 983	11 875
Overige schulden op 31-12-2003	25 654	.	.	10 185	10 306	.

¹⁾ Uitsluitend huishoudens die het vermogensbestanddeel op de aangifte hebben ingevuld.

Tabel 6a
Aantal huishoudens¹⁾ naar 20%-groep van het totaal inkomen en voornaamste inkomensbron, 2003

Leeftijd hoofdkostwinner 55–64 jaar				
	Totaal	Voornaamste inkomensbron van huishouden		
		werkend	pensioen	overig
<i>x 1 000</i>				
Totaal				
Waarde eigen woning	659	434	138	87
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	387	245	87	54
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	376	237	86	53
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	223	144	51	28
Hypotheekschuld op 31-12-2003	565	383	114	68
Overige schulden op 31-12-2003	117	84	20	13
1e en 2e 20%-inkomensgroep (laagste)				
Waarde eigen woning	109	33	37	39
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	68	21	21	26
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	65	19	21	25
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	31	10	10	11
Hypotheekschuld op 31-12-2003	85	25	29	30
Overige schulden op 31-12-2003	17	7	4	5
3e 20%-inkomensgroep				
Waarde eigen woning	140	66	47	27
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	72	32	27	14
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	69	30	26	13
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	35	15	14	7
Hypotheekschuld op 31-12-2003	117	56	38	22
Overige schulden op 31-12-2003	18	10	6	3
4e 20%-inkomensgroep				
Waarde eigen woning	171	122	36	13
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	92	60	24	9
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	90	58	24	8
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	55	33	17	5
Hypotheekschuld op 31-12-2003	151	110	32	10
Overige schulden op 31-12-2003	24	17	5	2
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)				
Waarde eigen woning	239	213	18	8
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	154	132	15	7
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	152	130	15	7
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	102	86	11	5
Hypotheekschuld op 31-12-2003	212	191	15	6
Overige schulden op 31-12-2003	58	50	5	3

¹⁾ Uitsluitend huishoudens die het vermogensbestanddeel op de aangifte hebben ingevuld.

Tabel 6b

Som van vermogens van huishoudens¹⁾ naar 20%-groep van het totaal inkomen en voornaamste inkomensbron, 2003

Leeftijd hoofdkostwinner 55–64 jaar				
	Totaal	Voornaamste inkomensbron van huishouden		
		werkend	pensioen	overig
mln euro				
Totaal				
Waarde eigen woning	123 800	84 411	24 315	15 074
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	68 758	44 646	10 864	13 248
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	29 586	18 635	5 831	5 119
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	19 700	12 139	3 283	4 278
Hypotheekschuld op 31-12-2003	82 524	61 532	12 417	8 575
Overige schulden op 31-12-2003	11 362	8 422	976	.
1e en 2e 20%-inkomensgroep (laagste)				
Waarde eigen woning	16 638	5 528	5 319	5 791
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	8 118	2 689	2 034	3 395
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	3 403	.	1 006	1 422
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	2 161	.	.	.
Hypotheekschuld op 31-12-2003	8 031	3 079	1 881	3 070
Overige schulden op 31-12-2003	.	.	.	.
3e 20%-inkomensgroep				
Waarde eigen woning	22 076	10 267	7 484	4 325
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	9 343	4 468	2 397	.
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	4 175	1 671	1 413	.
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	2 023	.	.	.
Hypotheekschuld op 31-12-2003	11 980	6 293	3 499	2 188
Overige schulden op 31-12-2003	.	.	.	.
4e 20%-inkomensgroep				
Waarde eigen woning	29 802	20 563	6 868	.
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	12 898	7 659	3 001	.
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	6 112	3 572	1 790	.
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	3 463	1 750	.	.
Hypotheekschuld op 31-12-2003	19 309	13 960	4 267	.
Overige schulden op 31-12-2003	1 778	.	.	.
5e 20%-inkomensgroep (hoogste)				
Waarde eigen woning	55 284	48 053	.	.
Bezittingen exclusief eigen woning, gemiddelde 2003	38 399	29 830	.	.
Bank- en spaartegoeden op 31-12-2003	15 896	12 417	.	.
Obligatie- en aandelenbezit op 31-12-2003	12 053	9 024	.	.
Hypotheekschuld op 31-12-2003	43 205	38 200	.	.
Overige schulden op 31-12-2003	6 816	5 424	.	.

¹⁾ Uitsluitend huishoudens die het vermogensbestanddeel op de aangifte hebben ingevuld.

Eerder verschenen in deze reeks

- 05001 – Paula van der Brug, Mathilda Coppinga en Maartje Rienstra, Langs de zijlijn, hoe verder? Cijferonderzoek Sluitende Aanpak 2003.
- 04003 – Pieter Al en Robert Selten, Nederlanders zijn minder gaan werken.
- 04002 – Dennis Lanjouw, Wie werken als vormgever?
- 04001 – Dennis Lanjouw en Robert Selten, De reïntegratiepopulatie van Nederland.
- 03004 – Maartje Rienstra en Mathilda Coppinga, Banen van jongeren.
- 03003 – Paula van der Brug en Maartje Rienstra, Oudkomers en tweede generatie allochtonen in Nederland.
- 03002 – Mathilda Coppinga en Dennis Lanjouw, 65-plussers in de bijstand.
- 03001 – Robert Selten en Mathilda Coppinga, Wie komen in de WAO?
- 02002 – Mathilda Coppinga, Deelname van allochtonen aan de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) over 1e halfjaar 2001.
- 02001 – Robert Selten, Deelname van allochtonen aan de Wet Inschakeling Werkzoekenden (WIW) over 1e halfjaar 2001.